

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Vår vilja är lagen som gäller”
- En studie om populärkulturens roll i förskolan

Emelie Olofsson

LAU370

Handledare: Ninni Trossholmen

Examinator: Bengt Jacobsson

Rapportnummer: VT10-112010

Abstrakt

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: "Vår vilja är lagen som gäller" - En studie om populärkultur och dess roll i förskolan

Författare: Emelie Olofsson

Termin och år: VT10

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Ninni Trossholmen, Etnologiska institutionen, GU

Examinator: Bengt Jacobsson

Rapportnummer: VT10- 112010

Nyckelord: Populärkultur, Kultur, Dialog, Livsvärld

Syfte:	Syftet med denna uppsats är att undersöka på vilka sätt barn är påverkade av populärkultur, hur pedagoger ser på populärkulturens roll i förskolan och hur de tar del av barnets erfarenheter genom barnen själva och föräldrarna.
Huvudfrågor:	- På vilket sätt är förskolebarn påverkade av populärkultur? - Hur bemöter vuxna barnens initiativ till populärkultur?
Metod och material:	Undersökningen bygger på en kvalitativstudie med samtalsintervjuer och observationer. Två pedagoger och två föräldrar från en avdelning intervjuades och 17 barn observerades från samma avdelning. Detta har kopplats ihop med relevant litteratur.
Resultat:	Undersökningen visar att barn är i hög grad påverkade av populärkultur. De leker och samtalar om populärkultur. Genom intervjuerna med föräldrarna visar studien att populärkultur berörs både i hemmet och i förskolan. Vuxna tror att små barn är intresserade av populärkultur och på förskolan leker barn från 1, 5 års ålder lekar med populärkulturella inslag. Pedagogerna på förskolan uppmärksammar vid vissa tillfällen barns populärkulturella lek. Pedagogerna skiljer på god respektive dålig populärkultur. De anser att populärkultur inte har sin plats i förskolan utan hör till hemmet.
Betydelse för läraryrket:	Med den här studien hoppas jag att de didaktiska konsekvenserna kommer påverka mitt förhållningssätt som blivande pedagog. Min bild är att barn använder mycket populärkultur i leken och med resultatet kan jag se hur jag som blivande pedagog bör bemöta barnens erfarenheter.

Förord

I förskolan finns barn som lever i olika kulturen. En del av barnens kultur är populärkultur. Pedagoger för sällan en dialog med vårdnadshavarna om barnens erfarenheter. Det är viktigt med en väl fungerande dialog i verksamheten.

Denna studie handlar om pedagogers och vårdnadshavarnas syn på populärkultur och vilka inslag barnens lek har av median. Syftet med detta arbete har varit att skapa en bild av hur jag i mitt blivande yrke på olika sätt kan bemöta barnen och föräldrarna i deras kultur.

I början var det meningen att jag skulle göra studien på flera avdelningar där jag intervjuade pedagoger och observerade barnen men fokus lades istället på en avdelning för att få ett mer djupgående material. Denna studie har genomförts på en förskola under en längre period. Jag har under vårterminen intervjuat två pedagoger och två föräldrar men jag har även observerat barngruppen på avdelningen. Jag har under processen fört noggranna anteckningar och analyserat och utvecklat mina tankegångar kring begreppet populärkultur.

Slutligen vill jag tacka min handledare Ninni Trossholmen för allt stöd under arbetet. Du har varit till stor hjälp och är guld värd. Jag vill även tack alla barn, föräldrar och pedagoger på min VFU-plats som har stått ut med mig under denna tid.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.2 Syfte och frågeställningar	7
2. Centrala begrepp.....	8
3. Teori och tidigare forskning.....	9
3.1 Livsvärldsperspektiv	9
3.2 Sociokulturellt perspektiv	10
3.3 Populärkultur	11
4. Styrdokument och riktlinjer	13
5. Metod.....	14
5.1 Val av metod.....	14
5.1.1 Observation.....	14
5.1.2 Intervju.....	15
5.2 Urval och omfattning	15
5.3 Validitet, reliabilitet och generaliseringsbarhet.....	16
5.4 Etiska övervägande.....	17
6. Genomförande	18
6.1 Förskolan Skogskanten.....	18
6.2 Pedagogerna.....	18
6.3 Vårdnadshavarna	19
7. Resultatredovisning.....	20
7.1 Kontakt med förskolan	20
7.2 Förskolebarn och populärkultur.....	21
7.3 Pedagogernas inställning till populärkultur	23
7.4 Sammanfattning av resultatet	28

8. Diskussion	29
8.1 På vilket sätt är förskolebarn påverkade av populärkultur	29
8.2 Hur bemöter vuxna barnens initiativ till populärkultur	30
8.3 Fortsatt forskning.....	32
9. Referenser	33
Bilaga 1	35
Bilaga 2	36
Bilaga 3	37

1. Inledning

Förskolan skall vara en plats där olika världar möts och tas tillvara på. Barn kommer från olika kulturer med olika erfarenheter. Detta är dock något som jag tror inte alltid uppmärksammas. Under min verksamhetsförlagda utbildning (VFU) leker samt samtalar barnen ofta om populärkultur. Pedagogerna bemöter inte detta och man använder inte populärkultur som den tillgång som jag anser att det är. De ser det som att populärkulturen inte har sin plats i förskolan men jag menar att den kan användas i mycket högre grad än vad som görs.

Enligt läroplanen Lpfö 98 under paragraf 1 Förskolans uppdrag s 8 kan man utläsa att grunden i verksamheten skall utgå från barnens olika intressen och erfarenheter. Detta betyder att i förskolan skall barnens livsvärldar tas tillvara men detta sker inte alltid. Lpfö 98 tar även bland annat upp:

Förskolan skall ta hänsyn till att barn lever i olika livsmiljöer och att barn med de egna erfarenheterna som grund söker förstå och skapa sammanhang och mening. De vuxna skall ge barnen stöd i att utveckla tillit och självförtroende. Barnens nyfikenhet, företagsamhet och intressen skall uppmuntras och deras vilja och lust att lära skall stimuleras.

(Utbildningsdepartementet, 1998:5)

Som blivande pedagog behöver jag förstå barnens olika livsvärldar och jag ska ta tillvara barnens intressen. I hemmet får barnen i hög grad ta del av populärkultur och det är många gånger deras huvudsakligt största intressen. De ser på TV, deras vårdnadshavare läser populärkulturell litteratur och de leker med leksaker kända från film och tv. Man kan utläsa i Lpfö 98, s 6 att ”Barnet kan i den skapande och gestaltande leken få möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter”. I verksamheten ska man skapa miljöer där barnens erfarenheter får möjlighet att bearbetas. Man ska alltså använda barnets upplevelser av populärkultur då det är deras erfarenhet.

I denna uppsats har jag valt att se hur populärkultur gestaltar sig i barns lek och hur vuxna bemöter barnens intressen. Uppsatsen utgår från en fenomenologisk livsvärldsansats som innebär att forskningen är inriktad på att studera världen i sin fulla konkretion som den visar sig för lika konkret existerande människor.

Den teoretiska utgångspunkten tas i huvudsak i samhällsvetaren Alfred Schütz teori om den vardagliga livsvärlden och människans handlingar men även Mearly-Ponyts teori om den levda kroppen. Mitt insamlade material ska analyseras med ett livsvärlds- och sociokulturellt perspektiv. Jag är intresserad av att se om de vuxna bemöter barnen utifrån deras erfarenheter och hur kan jag koppla resultatet till ett fenomenologisk livsvärldsperspektiv. Enligt ett sociokulturellt perspektiv lär vi oss av varandras erfarenheter i ett samspel och jag vill se hur mitt resultat förhåller sig till detta.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur barn gestaltar populärkultur i leken och hur pedagoger förhåller sig till populärkultur i förskolan men även om de tar in barnens livsvärldar i ett samarbete med hem och föräldrar. Jag är även intresserad av att se om det finns en bra dialog mellan hem och förskola enligt föräldrarna, men även vad de själva har för syn på populärkultur.

Genom denna undersökning vill jag skapa en bild av hur man som pedagog kan bemöta barnens intressen i verksamheten och skapa en dialog med hem och förskola.

Min frågeställning i denna studie ser ut som följande:

- På vilket sätt är förskolebarn påverkade av populärkultur?
- Hur bemöter vuxna barnens initiativ till populärkultur?

2. Centrala begrepp

Här följer en definition av de begrepp som används i denna uppsats.

Populärkultur – I denna uppsats används forskaren och läraren vid Sociologiska institutionen, Umeå Unversitet, Simon Lindgrens definition av populärkultur. Lingren (2005:17) förklarar begreppet som populär hos folket. Detta kan jämföras med forskaren Magnus Persson vid Litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds Universitet (1999:22) som menar att populärkultur betyder ”folkligt”, alltså omtyckt av många. Lindgren (2005:17) fortsätter sin definition av populärkultur som kulturprodukter från olika områden som exempelvis från film, tv, litteratur som konsumeras av flertalet människor i samhället.

Livsvärld – Grundaren till den fenomenologiska inriktningen Alfred Schütz (2002:78) använder begreppet vardagsvärld i sin beskrivning av livsvärldsbegreppet. Vardagsvärld anser jag visa en tydlig bild av vad som menas med livsvärld, erfarenheter från vår vardag. Livsvärlden är en social värld, en delad verklighet. Den består av egna erfarenheter, både de man själv skapat men även från föräldrar och lärare. Livsvärlden är hämtad från den sociala och kulturella världen.

Dialog – Professorn vid Universitetet i Bergen Olga Dysthe (2001:11) betonar att ordet dialog bygger på det grekiska ordet ”logos” som betyder ord eller tal och ”dia” som kan översättas med ”genom”, ”mellan” eller ”tvärsöver”. Ofta används dialog som normativt, där samtalet har en hög kvalité med ett samspel mellan deltagarna.

Pedagog – Med pedagog menar jag all den personal som är verksam i förskolans verksamhet. Det kan både vara barnskötare, förskolelärare och lärare för tidigare åldrar.

Vårdnadshavare – I denna uppsats används begreppen vårdnadshavare och föräldrar. Jag föredrar att använda begreppet vårdnadshavare då alla barn inte lever med sina biologiska föräldrar. Vårdnadshavare menas med andra ord den som har vårdnaden om barnet eller barnen. Men ordet föräldrar kommer också att användas i denna uppsats då det begreppet används många gånger i litteraturen men även på grund utav att de verksamma pedagogerna i studien använda ordet föräldrar.

3. Teori och tidigare forskning

I detta kapitel förklaras vad livsvärldsfenomenologi innebär samt kommer ett sociokulturellt perspektiv att tas upp. Men även tidigare forskning om populärkultur.

3.1 Livsvärldsperspektiv

Från början var begreppet livsvärld initierat från den fenomenologiska ansatsen. Grunden består i att beskriva människors erfarenheter. Docenten i pedagogik vid Uppsala Universitet Christer Stensmo (2002:108-109) framhäver att den fenomenologiska forskningen har fyra aspekter av livsvärlden: upplevelser av kropp, tid, rum och relationer till andra.

Kropp: Anette Emilson lektorn vid Högskolan i Kalmar menar att existensen hos människor är kroppslig. Den franske filosofen Merlau-Pontys menar att vi är aktiva deltagare i världen och vi hanterar den med vår kropp. Barn undersöker och upptäcker världen kroppsligt. Barnet erfar och förstår världen genom att känna, röra, smaka och betrakta. Men genom kroppen kan även barnet gestalta sina erfarenheter av sitt varande i världen, bland annat med handlingar, gester, ansiktsuttryck, kroppsspråk ord m.m. (Emilsson 2003:43)

Tid: Människor existerar i tiden. Enligt fenomenologin är det närvarande (här-och-nu) den enda tid som existerar. I det närvarande upplevs det närvarande-förflutna (minnen, där-och-då) och det närvarande-framtida (planer, där-och-senare). Dessa tider kan hela tiden skifta karaktär och präglar människans självbild (Stensmo, 2002:108).

Rum: Människan existerar i rummet, rör sig mellan olika rum. Hemma, i det egna rummet, är den plats där människan kan vara sig själv till skillnad från andra rum där man måste följa andras normer och förväntningar. Där människan känner sig hemma respektive borta präglar hennes självbild (Stensmo, 2002:108).

Relationer: Människan existerar i relation till andra människor. Stensmo (2002:109) framhäver att människan upplever vad är och inte är genom att se likheter och skillnader mellan henne själv och andra. Hon upplever likhet med dem hon känner gemenskap med och närhet till och olikhet med dem hon känner främlingskap och avstånd till. Detta kan jämföras med Emilsson (2003:43) som redogör Merlau-Pontys tankar om en delad värld. För att förstå omvärlden behöver vi skapa ett möte eller en interaktion. Då kan man gå in i varandras världar. Merlau-Ponty framhåller även dialogen som betydelsefull. Genom dialog kan man skapa en gemensam grund.

Stensmo (2002:107) refererar enligt den moderne fenomenologins grundare Husserl som menar att livsvärlden utgörs av människans genomlevda livserfarenheter. Detta kan jämföras med Proffesorn vid Göteborgs Universitet Jan Bengtsson (1989:18-29) som beskriver begreppet livsvärld som att genom erfarenheter av världen får vi även tillgång till världen. Med livsvärld menar han att det är den verklighet som man dagligen lever i som man alltid

och till och med omedvetet tar för given. Detta är även något som Stensmo (2002:107) betonar där han menar att livsvärlden är den verklighet människor tar för given i sin vardagsaktivitet, den är konkret ochoreflekterad. En av Husselrs elever var den tyske filosofen Martin Heidegger. Han talade om livsvärlden som människans vara-i-världen. Livsvärlden är alltid bunden med ett subjekt. Ett subjekt som erfar, lever och handlar i den dagliga vardagen. Genom ett livsvärldsperspektiv kan man se barnens tillvaro i världen som en helhet. Emilson (2003:43-45) skriver att i en teori om livsvärlden blir barnets perspektiv viktigt. När man tar sin grund i barnets livsvärld får man ta del av barnets erfarenheter.

3.2 Sociokulturellt perspektiv

Professorn i pedagogik vid Göteborgs Universitet Roger Säljö (2003:85) framhåller att under den senaste forskningen om lärande och utveckling har man utgått från den ryske teoretikern L. S. Vygotsky. Vygotsky menar att lärandet är en yttring av interaktion med andra människor. Man växer upp i en social miljö och de föreställningar och kunskaper man besitter är hämtade från de sätt man tänker, kommunicerar och agerar i sin sociokulturella omgivning. Man lär sig genom att ta del av kunskaper om hur man tänker och kommunicerar om världen hos andra människor. Lärandet ses som sociokulturella händelser. Säljö (2000) menar att de kunskaper och färdigheter människan lär sig kommer från de insikter och handlingar som kommit från ett samhällshistoriskt tänkande och som vi tar till oss genom en interaktion med andra människor. Säljö (2005:225) menar att människan är en historisk, kulturell och kommunicerande varelse. I ett sociokulturellt perspektiv ses människan som en varelse som är redskapsproducerande och redskapsanvändande. Genom att skapa kulturella redskap utvecklar människan kunskaper och färdigheter.

Säljö (2005:20) menar att den centrala frågan blir att se olika aktiviteter i samhället ur ett lärande perspektiv där man ska försöka förstå samspelet mellan individer, kollektiv och tekniken som finns utanför människorna. Lärandet finns i de situationer där människor förstår och ändrar sitt sätt att hantera omvärlden. Säljö (2005:225) framhäver att socialinteraktion är en av de centrala delarna i lärandet. Genom att kommunicera med andra i ens utvecklingszon blir man delaktig av samhällets kunskaper. Mauritzson & Säljö (2003:159-160) menar att inom ett sociokulturellt perspektiv är språket en mekanism som utgör människans tänkande. Språket är ett redskap som människor använder både för att föra en dialog med men även för att tänka med. Säljö (2005:227) betonar att språket som redskap är en resurs för att ordna omvärlden i ett socialt samspel på ett sätt som passar ens intressen och aktiviteter. I ett sociokulturellt perspektiv ses tänkandet som ett ”inre tal” som utvecklas genom att man kommunicerar med andra människor och att man använder de sätt att se på världen som finns i den språkliga praktiken. På så sätt blir språket den viktigaste länken mellan det ”yttre” och det ”inre” (kommunikation och tänkande). Säljö (2000:82) menar att språket är mycket för att samspela med andra människor. Han menar att:

Med hjälp av kommunikation med andra blir vi delaktiga i sätt att beteckna och beskriva världen som är funktionella och som gör att vi kan samspela med våra medmänniskor i olika aktiviteter.

(Säljö 2000, s.82)

Professorn i pedagogik vid Lärarhögskolan i Stockholm Ingrid Carlgren (1999) menar att lärandet i skolan är dekontextualiserat, den är alltså taget ur sin kontext, medan lärandet i vardagen ses som mer autentiskt. Detta kan jämföras med Säljö (2003:86) som betonar att lärandet i skolan är av annorlunda typ än den som sker i vardagen. Han menar att i vardagen lär sig barnet genom sina personliga erfarenheter. Men ändå finns det en inställning till att lärandet sker i skolans miljöer och kräver en speciell variant av undervisning.

3.3 Populärkultur

Populärkulturbegreppet är mycket svårt att definiera. Lindgren (2005:46) framlägger fyra olika definitioner på begreppet:

- Populärkultur är kommersiell. Det finns ekonomiska aspekter vad som skall produceras och konsumeras.
- Populärkultur är lättillgänglig. Många människor kan ta till sig och identifiera sig med populärkulturens enkla uppbyggnad.
- Populärkulturen är inte intellektuellt krävande. Man behöver inte samma förberedelse som till exempel vid en teaterföreställning. I de flesta tillfällen kan man sätta sig oföberedd framför tv:n eller med en serietidning.
- Populärkulturen är folklig. Populärkultur ger folket vad folket vill ha.

Men Lindgren (2005:46) tillägger dock att detta inte är något som entydigt passar in utan begreppet är mycket komplext och att det alltid finns undantag.

I förskolan har många barn kläder och leksaker med kända figurer från tv och film. Frågar man barnet vem figurerna är får man så gott som alltid namnet och till och med en kort bakgrundshistoria. Forskaren och docenten i filmvetenskap Margareta Rönnberg (2008:13-14) refererar till en studie gjord av Dafna Lemish år 1987 som bygger på barns första tv-tittande. Studien visar att små barn visar stort intresse för vissa innehåll i programmen och redan vid 1,5 års ålder kunde barnen peka ut och namnge olika karaktärer från film och tv men de kunde även känna igen dem på kläder och leksaker. Vid 1,5 års ålder visar barnet ett engagerat intresse för tv, även fast de inte alltid verbalt kan uttrycka sig.

Magnus Persson (2000:49-50) lärare och forskare vid Lunds Universitet menar att man ska ta sin utgångspunkt i barnens egen verklighet. Det finns två möjliga synsätt på erfarenhetspedagogik. Båda två bygger på att man grundar sig i elevernas verklighet och man använder sig av problem och olika frågor som eleverna tycker är viktiga och intressanta, men det är den enda likheten. Ett synsätt bygger på att man använder populärkulturen som en inlärningsmorot. Elevernas verklighet är förgivettagen och man kan ta in den i verksamheten som ett tema för att få dem att arbeta mer ingående och intresserat. Man tar tillvara på intressena men man gör inget mer, man utmanar eller problematiserar dem inte. Den andra

erfarenhetspedagogiken bygger på att man ser erfarenheterna som komplexa och motsättningsfulla, inte enkla eller förgivettagna. Erfarenheterna tas på allvar och respekteras men syftet är att skapa en vidgad förståelse och sätta dem i ett större socialt och historiskt sammanhang. Man kan se det som att genom barnets gamla erfarenheter skapar man nya.

Persson (2000:23-26) menar att populärkultur brukar sättas mot begreppet ”finkultur”. Motsatsorden populärkultur och finkultur är oerhört laddade. Ofta ses populärkultur som en syndabock. Det blir en förlust av gamla traditioner och populärkulturen ses även som nytt och skrämmande. Detta kan jämföras med Rönnberg (1997:258) som menar att man inte ska jämföra med sin egen barndom. Hon menar att risken blir att det blir en nostalgisk minnesfärd där man framhäver det positiva. Dagens värld är annorlunda och det är svårt att minnas hur det var förr.

I skolan finns en motsättning till populärkulturell läsning. Skönlitteraturen ses som en motpol till all den kommersiella kulturen som finns utanför förskolan och skolan. Persson (2000:29-30) citerar Thavenius 1991, som skriver att ”läsa den goda litteraturen i skolan, och motverka ’den usla’ som alltmer breddar ut sig i samhället”. Populärkulturen i förskolan blir åsidosatt för den goda, höga kulturen. Journalisten Gabriella Ekelund (2007) tar upp pedagogers syn om bokval. Hon menar att när en pedagog väljer en bok så bygger det på hennes uppfattning om vilka kriterier en bra bok ska innehålla. Hon framhäver att många gånger när barn letar efter böcker väljer de berättelser som de känner igen från film och tv. Men ofta visar pedagoger sitt ointresse för dem sorters berättelser och biblioteken har ett litet utbud av dessa böcker.

Fil.dr i disputation Birgitta Almqvist (1991:130) skriver att förskolorna har ett mycket likartat sortiment av lekmaterial. Hon tolkar det som att det beror mer på att pedagogernas okunskaper än den ekonomiska aspekten. Pedagogernas tankar om kommersiellt lekmaterial hänger samman med samhällets attityder och den allmänpedagogiska synen. Almqvist (1991:129-130) betonar att pedagoger får en mycket knapphändig information om det kommersiella utbudet av lekmaterial. Almqvist (1991:130) hänvisar till en läromedelsutredning från 1977 där majoriteten av de 821 tillfrågade vårdnadshavarna menade att pedagogerna aldrig bad om deras råd vid inköp av lekmaterial. Detta medföljer att barn möter två olika miljöer med olika värderingar och attityder. Almqvist (1991:143-144) skriver att forskning har visat att leksakernas roll i barns lekar är mycket viktiga. När barnen leker försöker de tolka och förstå sin verklighet. Detta är även något som Rönnberg (1997:256) menar då barn bearbetar sina vardagserfarenheter i leken, och då använder de ofta mediekarakterer. Detta beror på att dessa figurer har ett tillsvidaresvar på de egna funderingarna. Rönnberg (2005:161) refererar till Merlau-pontys teori om den erfärande kroppen. Han menar att barn förstår andra barn genom deras kroppsliga agerande och hon anser att det även bör gälla karaktärernas kroppar i TV. Genom figurernas kroppsspråk känner sig barnen deltagande i underhållningen. Då kan även barnet känna igen sig i karaktären.

Rönnberg (1997:250-265) skriver att man ska försöka se populärkultur ur ett barnperspektiv. Hon menar att man ska se tv-programmen med barnens ögon. Hon menar även att vuxna ska inte bara tillåta medielear utan även stödja och underlätta för den.

4. Styrdokument och riktlinjer

I Utbildningsdepartementens läroplan för förskolan (Lpfö 98) under paragraf 1 Förskolans uppdrag s 6 står det att lärandet ska baseras på samspelet mellan de vuxna och barnet. Man kan även utläsa att i Lpfö 98 s. 10 ”De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av den pedagogiska verksamheten”.

Skolverkets allmänna råd, Kvalité i förskolan, skriver man att förskolan ska arbeta med ett nära och förtroendefullt samverkan med hemmet. Man kan även utläsa att:

För att ge föräldrarna möjlighet att vara med och aktivt påverka förskolans innehåll och organisation krävs att den pedagogiska verksamheten diskuteras under former som ger alla föräldrar möjlighet till reellt inflytande.

(Skolverket, 2005:38)

I en utredning från Riksagen SOU 2003:46 framhävs det att för att få föräldrarna delaktiga måste pedagogerna berätta om den pedagogiska verksamheten och hur den är organiserad. Det räcker inte bara att förmedla denna information vid ”hämtning” och ”lämning” då tiden är för knapphändig. Man behöver avsätta tid till t.ex. föräldramöten eller liknande. Föräldrarna kan genom sina erfarenheter och perspektiv skapa en annan utgångspunkt i förskolan. Genom pedagogernas perspektiv och föräldrarnas perspektiv kan man utveckla verksamheten.

Myndigheten för skolutveckling (2007:119) har i ”Att läsa och skriva – forskning och erfarenhet” framlagt att för att utveckla ett barns språkförmåga behöver barnet rika språktillfällen och möjlighet att genom detta utveckla sitt självförtroende. I förskola och skola behöver man skapa miljöer där barnet använder sitt tal- och skriftspråk genom att berätta, lyssna, samtala, uttrycka sina idéer och erfarenheter. Men man kan också utläsa att:

Men dialog i den bemärkelsen är långt ifrån alltid muntlig – i mötet med skriven text, inte minst skönlitteratur, film eller via andra medier träder vi också i dialog med andras tankar, erfarenheter och formuleringar.

(Att läsa och skriva - forskning och erfarenheter, 2007:119)

Myndigheten för skolutveckling framhäver också att text och bild vänder sig till alla generationer och återfinns i barnböcker, dataspel, samlarbilder m.m. De menar dock att om förskolan och skolan inte anpassar sig till kulturutbudet i samhället utan håller fast i uppdelningen av olika sorters medier så förhindrar man barnens möjligheter till språkutveckling och ger dem ett begränsat språk.

5. Metod

Syftet med uppsatsen är att ta reda på hur pedagoger ser på populärkultur i förskolan och om de tar tillvara på barns livsvärldar bland annat genom ett samarbete med hemmet. I detta kapitel följer en beskrivning av de val av metoder som jag har valt att använda mig av och hur jag gick tillväga i studien. Mina etiska övervägande, validitet, reliabilitet och generaliseringsbarhet tas även upp.

5.1 Val av metod

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ undersökningsmetod. Jarl Backman skriver i *Rapporter och uppsatser* (2008:31) att vill man veta något om verkligheten ska man studera den. Jag ska göra en etnografisk studie med intervjuer och observationer för att bland annat kunna se populärkulturella inslag i leken och pedagogernas och föräldrars uppfattning av populärkultur. Genom denna studie kan jag även se pedagogernas förhållningssätt i bemötandet av barnens initiativ.

Studien ska genomföras med observationer, både som deltagande i leken och som betraktare men jag kommer även att använda mig utav intervjuer med pedagoger och föräldrar. Jag kommer utföra observationerna på en förskoleavdelning med barn i åldrarna 1- 5 år. Där kommer jag intervjua två pedagoger och två föräldrar till barnen på avdelningen.

5.1.1 Observation

I denna uppsats har jag valt att observera barns populärkulturella lekar och hur pedagogerna förhåller sig till detta. Jag har valt att använda mig utav deltagande observationer. Magnus Öhlander (1999:74) lektorn och ämnesansvarig i etnologi vid Södertörns Högskola menar att när man utför en deltagande observation deltar man i de sociala miljöerna och får liknande erfarenheter som informanten går igenom. De framhåller även att deltagande inte alltid är konstant. Forskaren kan pendla mellan att vara deltagande observant eller bara observatör. När jag observerade barnen började de ofta prata med mig eller sa att de ville ha hjälp med någonting. Jag valde då att delta men i så liten mån som möjligt. Jag skiftade från att bara observera till att vara mer aktiv i samspelet. Som hjälpmedel använde jag mig utav penna och anteckningsblock. Jag strukturerade anteckningarna med klockslag, plats och vilka som var deltagande och om den specifika observationen. Stensmo (2002:118) menar att fördelen med att använda anteckningar är att den är omedelbar och fräsch. Den är även tidsparande och kan diskuteras direkt efteråt. Medan nackdelarna är att observatören måste göra ett omedelbart beslut om vad som ska skrivas och kan inte på samma sätt gå tillbaka om man hade använt inspelningsbar teknik.

Stensmo (2002: 116) framhäver att man behöver verka i verksamheten under en längre tid och i någon mån dela aktörernas liv och erfarenheter, samtidigt som man måste behålla sitt utanförskap och överblick. Jag valde att observera under flera olika lite längre perioder för att

på så vis vara mer observant. Öhlander (1999:80) framhåller dock att genom att använda sig av observationer kan forskaren inte uttala sig om den undersökandes känslor, intentioner eller tolkningar av vissa händelser. Därför valde jag att även komplettera observationerna med intervjuer. Genom observationerna kan man jämföra likheter och skillnader i vad de intervjuade faktiskt säger att de själva gör och vad de egentligen gör i sitt handlande. Det är inte alltid man själv är medveten om vad man egentligen gör.

5.1.2 Intervju

Kvale Steinar (1997:13) menar att syftet med att använda kvalitativ intervju i forskningen är att få en bild av den intervjuandes livsvärld. Esaiasson m.fl (2007:223) betonar åtskillnad mellan en kvalitativ och kvantitativ undersökning. En kvantitativ forskning som har målet att göra en undersökning med likvärdiga och jämförbara uppgifter som kan presenteras i siffror. Fördelen med att använda enkät i den kvantitativa metoden är att man kan nå ut till en större population och sammanställa deras svar. En annan fördel är att forskaren inte påverkar informaten som man kan göra vid en intervju. I en intervju kan man leda informaten i en viss riktning genom följdfrågor eller sättet man uttrycker sig på (Ejlertsson, 2005:12). Nackdelen är att det blir svårt att ställa följdfrågor men även att få med svarkategoriseringarna. Det finns risk att informaterna inte känner igen sig i svaralternativet och väljer något som inte passar in. Eller om man har öppna frågor i enkäten kan informanten ha svårt att skriva ner sin attityd eller tolkning av ett visst fenomen. Den kvantitativa metoden passar inte i min studie då den riktar sig in i att redogöra pedagogernas och föräldrarnas åsikter, attityder och beteenden. Jag är inte intresserad utav den intervjuande utan de svar som framkommer från intervjun. En del av studien bygger på samtalsintervjuer och en på observationer. Backman (2008:59) menar att använda samtalsintervjuer ställer stora krav på den som intervjuar. Den ska vara noga planerad och forskaren måste se till att den blir tillförlitlig. Stensmo (2002:116) menar att genom öppna intervjuer söker man vilka rådande uppfattningar som finns om ett speciellt fenomen i en grupp av människor. Intervjuerna är hämtade från pedagogers och vårdnadshavares erfarenheter. Esaiasson m. fl (2007:283) förklarar att genom att ha samtalsintervjuer skapar man goda möjligheter till uppföljningar. Genom att ha öppna frågor kan man fånga upp svar som är oväntade. Intervjuguiden (se bilaga 2 & 3) är gjord som sådan att frågorna är ställda öppna och jag kan även gå utanför mallen för att ställa närliggande frågor för att kunna följa upp svaren som pedagogerna gav.

5.2 Urval och omfattning

Av flera skäl har jag fått avgränsa mig i denna studie till bara en förskoleavdelning. En anledning är att mitt val av datainsamling tog lång tid. Att göra en intervju och observations studie på föräldrar, barn och pedagoger på flera avdelningar hade varit för omfattande och tidskrävande. En annan anledning till att studien bara genomfördes på en avdelning beror på att genom att bara välja en undersökningsplats kunde jag se om pedagogernas svar stämde in på deras beteende i verksamheten på ett tydligare sätt. I studien har jag intervjuat två verksamma pedagoger på avdelningen och två föräldrar med barn på förskolan. Jag har valt att intervju pedagoger och föräldrar som jag tidigare har träffat under min

verksamhetsförlagda utbildning (VFU). På detta sätt möter de ingen okänd människa och de kan förhoppningsvis känna ett förtroende för mig. Framförallt känner de sig kanske inte obekväma som man hade gjort med en helt främmande människa. Att jag bara intervjuade föräldrar på en avdelning beror på att jag ville se några likheter och skillnader i deras svar gentemot pedagogernas svar men även i observationerna hos barnen. Att jag valde att bara observera barnen på en avdelning är med tanke på den korta tiden. På detta sätt kunde jag mer ingående se vilka populärkulturella inslag jag kunde se i verksamheten.

Jag vill med andra ord studera samstämmigheten i vad barn gjorde, pedagogernas förhållningssätt och observationsförmågan och slutligen föräldrarnas inställning.

5.3 Validitet, reliabilitet och generaliseringsbarhet

Stensmo (2002:30-33) menar att all data i en studie ska vara tillförlitliga och giltiga. Detta benämns i validitet (giltighet) och reliabilitet (tillförlitlighet). Validiteten i denna undersökning innebär i vilken grad observationerna och intervjuerna är giltig gentemot den verklighet som finns i verksamheterna. I denna studie medför reliabiliteten om den är noggrann och motståndskraftig mot slumpen. Om man observerar och intervjuar vid fler tillfällen om samma fenomen skulle man få ungerfärliga samma resultat. Esiasson m.fl (2007:299-300) framhåller dock att ibland kan de frågande svara så som de förväntas att göra. De menar dock att detta kan förhindras genom intervjumallar, bland annat frågeföljden. Genom intervjuguiden (se bilaga 2 & 3) ville jag att pedagogerna och föräldrarna skulle svara med en sådan liten påverkas som möjligt av mig. Jag använde mig av öppna frågor där de frågande kunde utveckla sina svar så mycket som möjligt. För att studien ska vara tillförlitlig och giltig har jag valt att använda mig utav att spela in intervjuerna för att ingen information ska missas. Informanterna tillfrågades om det var möjligt att spela in samtalet och om svaret blev nej skrev jag ner intervjun noggrant. I denna undersökning var mitt syfte att få reda på hur verksamheten verkligen ser ut. Esiasson m.fl. (2007:26) menar att forskningen ska uttala sig om det allmängiltiga och inte det unika. I en forskning ska man söka efter ett mönster, regelbundenheter och återkommande samband. Stensmo (2002:122) menar att generaliseringsbarheten har bland annat med urvalet att göra. Forskaren ska överväga i planeringsstadiet hur många man ska fråga och vilken typ av informanter man ska medverka i studien. I denna undersökning har jag valt att intervjuar verksamma pedagoger och föräldrar till den avdelningen. Jag har även observerat barn från samma avdelning för att på så vis kunna se likheter och skillnader i pedagogernas och föräldrarnas svar. Esiasson m. fl (2007:33) framhäver att resultatet ska kunna generaliseras till en annan tid, plats eller situation. I denna studie är det svårt att generalisera undersökningen till en större utbredning. Esiasson m.fl (2007:189) betonar att med få informanter kan det vara svårt att uttala sig om en stor population. Men man kan dock generalisera till mer abstrakta fenomen som tanke kategorier eller möjliga tolkningar av världen. Jag undersöker olika sätt att se på populärkultur och på vilket sätt populärkultur förekommer i verksamheten, inte hur många som uttrycker sig negativt respektive positivt eller antal populärkulturella inslag i verksamheten.

5.4 Etiska övervägande

Under intervjuerna både med föräldrar och pedagoger framhöll jag att de i studien skulle vara anonymiserade, att deltagande var helt frivilligt och att de välja att inte medverka. Alla namn i texten är fingerade för att skydda de undersökande.

I denna studie har jag följt Vetenskapsrådet etiska koder. Stensmo (2002:26-27) framhåller att denna kod har följande fyra krav: information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande.

Information: Forskaren ska informera varje person i studien om deras uppgift i projektet och villkor för deras deltagande. Personen ska upplysas om att deras deltagande är frivilligt och att de kan avbryta sin medverkan.

Samtycke: Forskaren skall få deltagarnas samtyckte. Om deltagarna är yngre än 16 år ska vårdnadshavarna ge sitt samtyckte. Deltagarna ska själva få bestämma hur länge och på vilka villkor de ska delta och de ska även kunna avbryta sin medverkan i studien.

Konfidentialitet: All personal i studien som har hand om sekretesskänslig information ska underteckna om tystnadsplikt. Uppgifter ska inte kunna identifieras av utomstående.

Nyttjande: Uppgifterna om personerna i studien får inte användas i kommersiellt eller icke vetenskapliga syften.

Alla föräldrar fick ett föräldrarmedgivande (se bilaga 1) för att ta ställning till om de ville att deras barn skulle medverka i studien. Barnen på avdelningen visste att jag skulle observera dem och om de inte ville bli observerade kunde de närsomhelst gå undan eller säga till. Jag anser att även barnen ska veta att jag observerar dem och att även de ska ge sitt godkännande. Så vitt jag kunde se var det ingen som gick undan eller sa att de inte ville att jag skulle vara närvarande. Jag satt alltid synligt och visade tydligt vad jag skulle göra. Öhlander (1999: 82-83) framhåller att genom att använda anteckningsblock och penna blir det en påminnelse om vem man är och vad man gör. Detta var en bra påminnelse för de yngsta barnen som inte alltid kom ihåg att jag observerade dem.

6. Genomförande

Pedagoger och föräldrar blev tillfrågade avsides för att inte känna sig tvingade eller utpekade att ingå i studien. När jag frågade pedagogerna och föräldrarna berättade jag kort om min studie och frågade om de ville delta i denna studie. Om de sa ja bokade vi tillsammans ett datum som de tyckte fungerade bäst. Innan intervjuerna startade berättade jag om syftet med undersökningen och att deras deltagande var frivilligt och anonymiserat. Jag följde intervjuguiden (se bilaga 2 & 3) men följde upp deras svar med följdfrågor.

Observationerna utfördes under den dagliga verksamheten på förskolan under vårterminen 2010. Jag använde mig inte utav ett utarbetat observationsprotokoll utan skrev bara ner tid, vilka som var närvarande och en utförlig beskrivning av situationen som utspelade sig.

Nedan följer en beskrivning av den förskola som studien genomfördes på. Pedagogerna och föräldrarna från förskolan kommer även få en kort beskrivning. Förskolans namn och avdelningar har fiktiva namn.

6.1 Förskolan Skogskanten

I en stadsdel till en storstad ligger förskolan Skogskanten. Området i förskolan är mycket homogent och det finns inga barn på förskolan med utländskbakgrund. Förskolan ligger i ett villaområde med närhet till grönområden. Förskolan har tre avdelningar med barn i åldrarna 1-5 år. På avdelningen Kotten går det 17 barn i åldrarna 1-4 år. Avdelningen har stor omsättning på barnen då flertalet av föräldrarna har denna förskola som andrahandsval. Inom snar framtid kommer det övervägande antalet av barnen byta förskola till ett mer närliggande område och därav är majoriteten av barnen i låg ålder. På avdelningen bredvid har det uppstått mycket konflikter mellan vårdnadshavarna och pedagogerna, som beror på att vårdnadshavarna var negativt inställda till hur verksamheten såg ut och bland annat ogillade de att det ofta byttes ut personal på avdelningen på grund av föräldraledighet och sjukskrivning. En annan del av konflikten berodde på att det arbetade för många barnskötare på avdelningen. Det slutade så illa att en barnskötare sade upp sig. Efter en tid anställde rektorn två förskolelärare till avdelningen men konflikterna finns fortfarande kvar enligt de anställda.

6.2 Pedagogerna

På förskolan arbetar två barnskötare och en förskolelärare på deltid. De är ett mycket sammansvetsat gäng som har jobbat flera år ihop och de trivs mycket bra med varandra. Under studien var en av barnskötarna föräldraledig och kommer därav inte att delta i studien då hennes tjänst har blivit tillsatt av en vikarie för en kortare period. Alla namn är fiktiva.

Carina Utbildad förskolelärare. Carina är 34 år och har jobbat som förskolelärare i tre år. Innan dess har hon jobbat som barnskötare i åtta år.

Solveig Utbildad barnskötare. Solveig är 61 år gammal och har jobbat som barnskötare i snart 40 år.

6.3 Vårdnadshavarna

En av vårdnadshavarna har haft sitt barn på avdelningen i några år medan den andra har alldeles nyligen skolat in sitt barn.

Peter Arbetar som säljare och är 28 år gammal. Han har precis skolat in sin dotter som är 1, 5 år gammal. De bor i ett radhus i närheten av förskolan.

Jenny Är för tillfället studerande och är 30 år gammal. Jenny har två barn på avdelningen i åldrarna 3 och 4 år. De bor i ett radhus en bit bort från förskolan.

7. Resultatredovisning

För att göra resultatredovisningen mer lättläst har jag valt att dela upp det insamlade materialet i olika rubriker hämtade från intervjuguiden (se bilaga 3). Jag kommer under de olika rubrikerna skriva in pedagogernas och vårdnadshavarnas svar från de genomförda intervjuerna och under rubrikerna Förskolebarn och populärkultur och Pedagogernas inställning till populärkultur kommer jag att lägga in observationerna från förskolan i undersökningen. Svaren från pedagogerna och föräldrarna är utskrivna ordagrant. När barnens ålder beskrivs som 1:8 år menar jag då 1 år och 8 månader.

7.1 Kontakt med förskolan

Kontakten mellan hem och förskola är mycket viktigt. Pedagogerna på avdelningen anser att det finns en bra kommunikation mellan hem och förskola. Carina menar bland annat att:

Föräldrarna får en bra kommunikation här. Vi meddelar vad som händer eller vad som kommer hända. Eller vad vi gör. Vi berättar hur det har gått. Via samtal kan vi berätta om deras utveckling, vid till exempel inskolning. Man kallar det för ett serviceyrke. Precis som med alla yrken, som med barn, ska det vara en bra kommunikation.

Carina

Pedagogen Solveig tycker också att det finns en bra kommunikation. Hon tycker att samarbetet fungerar bra mellan föräldrarna och pedagogerna, hon menar att de jobbar som ett team ihop.

I Skolverkets allmänna råd, Kvalité i förskolan 2005:38 framhäver man att förskolan ska ha en bra samverkan med hemmet. Föräldrarna ska få möjlighet att vara med och påverka innehållet i organisationen. Detta innebär att föräldrarna ska få tillfällen att påverka förskolans verksamhet men i undersökningen var pedagogerna motsträviga till detta. Carina menar bland annat att:

Föräldrarna vet vad ”vår lag” är. Den grunden kan dom inte rucka på. De får ha synpunkter, förslag. ”Om ni tänker så här...” då tar vi till oss det. Som till exempel med mellanmålet. Då tyckte föräldrarna att det inte alltid fungerade så bra och vi tog till oss det. Sen mailade vi vad vi kommit fram till. Föräldrarna ska ha en bättre inblick hur vår dag ser ut. De får gärna ringa och fråga. De får gärna titta in i om det finns tid till det. Är det mindre barn så är det okej. Men vill de göra mer går det inte. Vår vilja är lagen som gäller. Hade det varit en privat förskola kan de tycka och ställa men inte vid vår kommunala förskola. Vi har riktlinjer här.

Carina

Carina menar att föräldrar kan få se hur verksamheten fungerar och hur en vanlig dag ser ut men de får absolut inga möjligheter att påverka. Barnen har erfarenheter med sig hemifrån och där är föräldrarna en god tillgång. Stensmo (2002:108) menar att det är hemmet som är den miljö där barnet kan vara sig själva, i andra rum är barnet främmande. Föräldern Peter

menar att pedagogerna borde skapa fler möjligheter att låta föräldrarna påverka. Han säger bland annat att:

Det är dom som skall se till så att det blir av, jag menar inte att vi föräldrar är lata och slöa utan det borde ligga i läroplanen.

Peter

Föräldern Jenny menar att i förskolan behöver pedagogerna vara öppna med vad de gör. Hon säger bland annat att ”*Förskolan är inte en sluten värld*”.

Solveig menar att som pedagog måste man våga säga ifrån:

Man måste visa vart skåpet ska stå. Om en förälder kommer och säger något får man säga ifrån och så får dom följa det. Men ibland måste man ge med sig. Säger dom Kalle ska sova i 30 minuter, det menar jag inte. Vid andra saker måste man stå upp för sig. Rektorn ska tala om hur det ska vara. Man måste kunna vara med på alla aktiviteter. Man får inte vara rädd att säga ifrån.

Solveig

Även Jenny tycker att kommunikationen är viktig. Hon säger även att ”*Man vill ha den goda kontakten. Men den ska inte vara överdriven.*” Detta liknas med Carina som också tycker att kommunikationen är betydelsefull. Hon säger bland annat att:

Trivs man inte när man kommer är det inte bra. När man kommer ska man möta upp i dörren och kanske säga ”Hej! Välkommen tillbaka!” Bra kommunikation är A & O. Är man bara tyst händer ingenting. Föräldrarna behöver prata också. Vi är till för barnen. Vid inskolning får de skriva vad de tycker och tänker, vad barnet behöver. Eller vad vi behöver veta. Sen efter ett tag kan man gå tillbaka och titta.

Carina

Dialogen är mycket viktig. Genom en dialog kan man byta erfarenheter och skapa en gemensam grund. Stensmo (2002:109) framhäver begreppet relationer i ett livsvärldsperspektiv. Känner man inte likhet med en annan människa blir det ett avståndstagande. I en bra relation behöver man känna gemenskap och närhet med den andra människan. Ordet dialog tar Solveig upp när hon pratar om en uppriktig kommunikation:

Man ska ha en bra dialog. Du får vara dig själv, och inte någon annan. Man ska våga lite, inte vara rädd. Man får inte tänka ”Åh, då kan jag inte säga det”. Man ska våga vara ärlig, säga ifrån.

Solveig

7.2 Förskolebarn och populärkultur

Rönnerberg (2008:13-14) visar att vid 15 månader kan barnet känna igen olika karaktärer från film och tv och redan vid 1,5 års ålder intresserad sig barnet för tv:n. Observationerna visar att även de yngsta barnen på förskolan intresserar sig för populärkultur. Ett exempel är hämtat med mig och en flicka vid namn My 1:8 år.

My sätter sig bredvid mig på samlingsmattan. Hon tar av sig båda strumporna och tittar på dem. På strumporna finns en bild på Nalle Puhs huvud. Hon sätter på sig strumporna en efter en. Hon pekar på strumpan.
My: *Puh.*

Rönberg (2008:13-14) menar att små barn visar ett öppet intresse för populärkultur. Men de båda föräldrarna tror inte att deras barn är så intresserade av det. Peter menar att hans dotter är intresserad av populärkultur i små grader.

Ja det finner hon intressant men i väldigt liten del just nu. Vi kan kolla på You Tube för att få fram något extra roligt ibland.

Peter

Jenny tror inte att de är så påverkade av populärkulturen i leken. Hon säger bland annat att:

Man vet inte alltid vad dom gör. De är fortfarande små. Jag tror inte att dom är så påverkade.

Jenny

Genom observationerna visar det sig att barnen i hög grad leker populärkulturella lekar. De för ofta en dialog om populärkulturen mellan varandra. En förmiddag ute på gården leker Stina 4:4 och Emma 3:6 med varandra. De leker en lek som handlar om prinsessor som slåss om drakar men vill gärna berätta för en av pedagogerna vad de gör.

Två flickor leker ute på gården. De springer fram och tillbaka på en gräsplätt.

Stina: *Jag är Askungen. Du kan vara Belle. Nu ska vi fånga draken.*

Emma: *Det här är mitt svärd. Och tar upp en spade.*

Stina: *Där! Där är draken! Spring!*

Barnen springer mot gungorna. Emma slår gungan med spaden och Stina håller i gungan. Sedan springer de till en pedagog.

Emma: *Draken, draken* (otydlig röst).

Pedagogen: *Spaden? Menar du spaden?*

Emma: *Draken! Vi tar draken!*

Pedagogen tittar frågande på Stina.

Stina: *Vi har tagit draken.*

Pedagogen: *Jaha! Vad bra!*

Barnen springer tillbaka till gräsplätten.

Jenny menar att barn kommer i kontakt med populärkultur på flera olika ställen. "Det gör dom överallt. Affärer, tv, förskola, kompisar." Jenny menar att begreppet populärkultur är mycket brett. Hennes barn möts av populärkultur. Men hon tror att det är normer som styr vad man ska tycka om.

Mycket är musiken, kläder, tv, barnprogram, kompisar och film. Det påverkas av hur man ska vara. Normer styr mycket.

Jenny

Hon säger vidare att vissa föräldrar vill ge det senaste till sina barn, de ska inte få känna sig utanför gemenskapen. Hon menar att:

Barn är väldigt påverkade. Där vi bor har man speciella märken och liknande.
Man vill skydda sina barn, de ska passa in. Vål till kritan är de starkt påverkade.
Men några positiva saker är att de bildar gemenskap, man har samma intressen.

Jenny

Även Peter tror att föräldrar påverkar barnen mycket vad de ska tycka om angående populärkultur.

Genom datorn, genom vänner, genom tv. Men framförallt genom sina föräldrar i dom yngre åren då barnet inte själv kan bestämma på samma sätt.

Peter

7.3 Pedagogernas inställning till populärkultur

En dag under vilan tar Carina fram en bärbardator för att arbeta med den. Barnen Stina 4:4 och Niklas 2:7 blir då intresserade och sätter sig med henne. Lite senare kommer Stinas lillasyster Felicia 2:6 och vill också titta.

Niklas: Får jag titta på grävmaskiner? Eller Byggare Bob?

Carina: *Jaddå. Jag ska bara göra färdigt först.* Efter ett kort tag öppnar hon YouTube. Ett barn sätter sig bredvid.

Stina: *Jag har aldrig tittat på Byggare Bob här. Bara hemma.*

Niklas: *Den!* Pekar på en bild på hemsidan.

Carina: *Den där?*

Niklas: *Ja!*

Carina sätter på klippet på en grävskopa. Han tittar fascinerat. Efter ett tag söker Carina vidare på YouTube. Hon sätter på en Disney klassiker.

Carina: *Här har vi Kalle Anka.*

Stina: *Ja, den har jag sett förut.*

Carina: Kalle Ankas semester står det, fast på engelska.

Barnen skrattar åt programmet.

Felicia: *Var är Musse?* Plötsligt kommer han i bild igen.

Barnen och pedagogen skrattar högt.

Carina: *Sover som en sköldpadda.*

Stina: *En båt tänkte han.*

Carina: *Oj då, det var mycket han hade i båten. Tur att den inte sjönk.*

Niklas: *Det ska va så.*

De tittar färdigt på det sista av delen innan klippet bryts.

Exemplet ovan visar att barnen är mycket intresserade av populärkultur. De känner igen de olika karaktärerna från de små bilderna och de har tillsammans en gemensam grund att

samtala om. Ett annat exempel kommer från när Jonathan 3:5 och Erik 3:2 leker i lekhallen. De sitter på en bilmatta och leker med ett parkeringshus gjort av plast. De sitter flera barn runt omkring dem.

Jonathan: *Det här är bärgarn. Fast jag är Blixten.*

Erik: *Det här är en racerbil.*

Solveig: *Jonathan! Var är den nya bilbanan?*

Jonathan: *Här! Men den gula bilen fattas.*

Solveig: *Vart är den gula?* Frågar hon alla barnen.

Erik: *Här är den!* Erik tar fram sin racerbil och lämnar till pedagogen. Solveig sätter bilen i bilbanan.

Solveig: *Titta!* Släpper bilen så den åker genom banan. *Nu får Erik prova.* Erik provar. *Nu får Jonathan prova.* Jonathan provar. Efter några försök går Jonathan tillbaka till parkeringshuset och Erik följer med. De fortsätter att leka från filmen Cars.

I detta exempel uppmärksammar inte pedagogen barnens lek. Rönnberg (1997) menar att pedagoger ska tillåta lekar influerade av populärkultur men de ska också stödja och underlätta för dem. I detta fall hindrar snarare pedagogen barnens lek. Men det finns även tillfällen då pedagogerna stödjer och underlättar för medieleken. Ett exempel på detta är när en pedagog leker med Henrik 2:2 år som bland annat har lite svårt med talet och behöver mycket stöd i leken då han kan bli våldsam i den.

En pojke leker med en gubbe och traktor i plast. Pedagogen sitter på golvet bredvid.

Henrik: *Bob.*

Carina: *Är det Byggare Bob?*

Henrik: *Bob.* Tar plastfiguren och sätter i traktorn.

Carina: *Vart ska Byggare Bob åka?*

Henrik kör traktorn fram och tillbaka. Pedagogen sitter kvar länge och pratar med Henrik.

Persson (2000:23-26) förklarar begreppen populärkultur och finkultur som motpoler.

Populärkultur ses som ett sämre utbud än finkulturen. Detta är något som Carina uppmärksammar. Carina berättar i intervjun att:

Men det är skillnad på populärkultur. Finns trevlig tecknad. Sen finns det andra som är äckligt rent ut sagt.

Carina

Persson (2000:23-26) skriver även att det nya ses som främmande och att det från förr var mycket bättre. I exemplet ovan väljer Carina ett klipp från You Tube. Hon väljer det som hon anser vara bra populärkultur, en Disney klassiker. Även Rönnberg (1997:258) menar att man inte ska se tillbaka på hur det var förr. När man ser till hur det var när man själv var liten blir

det ofta bara det positiva som framhävs. Det man ser i nutiden upplevs vara främmande och sämre. Det som hon inte förstår eller inte tycker är bra benämner hon som sämre. Carina säger att:

Det finns många onödiga tv-program. Det är för mycket pang, pang. Det finns termer som jag inte ens kan förstå.

Carina

Man kan fråga sig om hon inte kan tänka sig att barnen förstår även om inte hon gör det. Rönnberg (1997:250-265) menar att man inte ska försöka förstå barnprogrammen ur sitt egna perspektiv. Man ska se det ur barnens perspektiv, se programmen ur barnens ögon. Man kan själv aldrig veta vad barnen egentligen tycker är roligt i programinnehållet eller hur mycket det egentligen förstår av meningen av innehållet. Stensmo (2002:108) framhäver att det är viktigt att vara närvarande i den tiden man befinner sig i. Det är människans enda tid som existerar. Samtidigt som man blickar framåt samspelar det med dåtiden, men det är här och nu tiden som existerar.

Att barnen fick titta på datorn i förskolan var något som Stina berättade för sin mamma. Jenny berättar i intervjun att: *"En dag berättade Stina att 'vi har sett en film på datorn men vad det var vet jag inte.'"*

Ekelund (2007) menar att när en pedagog väljer böcker utgår de från sina uppfattningar vad en bra barnbok ska innehålla, barnens egna intressen uppmärksammas inte. Carina berättar att de har mycket böcker i verksamheten. Hon säger bland annat att:

Ett medvetet val är att använda böcker. Dels för att barnen ska få en lugn stund, lära sig sitta och lyssna, Tänka sig in i sagans värld. Men vilken bok ska man ta då? Det är svårt att hitta bra böcker.

Carina

Solveig tycker inte att populärkulturella böcker har sin plats i förskolan. Hon säger bland annat att:

Jag tycker inte det är bra böcker. Jag har den principen att det ska vara biblioteksböcker.

Solveig

Persson (2000:29-30) menar att det finns ett förakt mot populärkulturell litteratur. Han menar att populärkulturella barnböcker ses som sämre än om man hade läst god litteratur. Carina berättar att hon tycker det är svårt att hitta bra barnböcker. Carina fortsätter sitt resonemang med att populärkultur kan vara bra men då det vara från böcker:

Är det från böcker är det bra. Böcker är en bra sak att ha i förskolan. Det ska vara bra böcker, inte serietidningar. Böcker med mening. Som präglar förskolans miljö, jämställdhet, pojke gillar pojke.

Carina

Carina gör en skillnad på bra respektive dålig litteratur. En bra bok ska innehålla en mening. De har vissa kriterier som de ska innehålla. Men den populärkulturella boken får exempelvis inte vara en serietidning. Myndigheten för skolutveckling (2007:119) betonar att barn behöver möta ett brett kulturutbud för att utveckla sitt språk. Genom att möta olika typer av bild och text får man ett varierat språkförråd. Peter tycker det är viktigt att använda populärkultur i förskolan. Under frågan (se bilaga 3) om han tror att pedagogerna tycker det är viktigt med populärkultur svarar han att han tror att de tycker det är viktigt.

Tror man tycker det är positivt, man ska inte hämma barns utveckling utan man ska främja den och komma med positiva verktyg och leva i nuet.

Peter

Jenny säger att på förskolan arbetar man ibland med populärkultur men även där finns det gradskillnader vad som anses vara ”fin” populärkultur.

Det beror på vad man ser som populärkultur. Här använder man till exempel Barbapappa och Alfons.

Jenny

Jenny ser skillnader mellan olika barnlitteratur. Vissa böcker anses vara mer okej att läsa, t.ex. böckerna om Barbapapa och Alfons. Solveig tycker inte att populärkulturella barnböcker har sin plats i förskolan. Angående populärkulturell litteratur i förskolan säger hon att:

Nej, det tycker jag att de ska ha i hemmet, inte här. Det är ingen bra läsning enligt läroplanen.

Solveig

De båda pedagogerna gör särskillnader på bra litteratur och de böckerna som är sämre. Men i vardagen sker många samtal om de populärkulturella böckerna. Innan lunchen en dag satt Stina 4:4 och Kajsa 2:7 och pratade om innehållet från en Nalle Puh-bok.

Stina: *Här är den röda ballongen.*

Kajsa: *Den är blå.* Pekar på den röda ballongen.

Stina: *Nej, den är faktiskt röd!*

Kajsa: *Mm, den är röd.*

Stina: *Den är grön!* Pekar på trädet.

Kajsa: *Den är grön.*

Stina: *Jag tror inte ballongen orkar Nalle Puh.*

Kajsa tittar länge på Nalle Puh som ska upp i honungsträdet med hjälp av ballongen.

Stina: *Han är för tjock!* De båda flickorna börjar skratta högt.

I en dialog med varandra byter de erfarenheter. Kajsa har svårt med att benämna föremålen med rätt färg men med Stinas hjälp byter de kunskaper med varandra. Stunden är både rolig men innehållsrik. Ekelund (2007) framhäver att när ett barn väljer böcker väljer de ofta berättelser som de känner igen, exempelvis från populärkultur. Ett exempel på att barnen är

mycket intresserade av populärkulturella böcker framkommer när Felicia 2:6 ville visa mig en av sina favoritböcker.

Felicia: *Törnrosa är här!*

Jag: *Var är Törnrosa?*

Felicia: *Här!* Pekar på en bok framför sig.

Jag: *Du får visa mig.*

Felicia: *Törnrosa är här nu.* Tar fram boken och börjar bläddra.

Felicia: *Törnrosa var inte här. Näe. Vi får leta.* Tar mig i handen och går till ett rum där man förvarar alla böcker. Hon öppnar bokhyllan och börjar leta. Jag hjälper till och frågar om Törnrosa finns i någon av de böcker som jag ibland håller upp. Men svaret blir alltid nej.

Felicia: *Den är inte här. Vi kan läsa dom här.* Tar fram en Alfons bok och en Mulle Meck bok. Vi går tillbaka till köket och läser böckerna.

SOU 2003:46 framhäver att vårdnadshavarna ska bli underrättade om hur verksamheten fungerar. Peter har däremot inte sätt att man arbetar med populärkultur på avdelningen.

Anledningen till att de inte arbetar med populärkultur tror Jenny beror på att de är mer traditionellt inriktade där.

Jag tror det är mer traditionellt här. Det handlar vad man vill förmedla. Det är lättare att ta till sig mer lättsam populärkultur om man inte har några långsiktiga mål. Många pedagoger har ett starkare förhållningssätt. Det är viktigare för andra med populärkultur. Vissa jobbar starkare för att de inte ska bli påverkade av populärkultur.

Jenny

Peter menar att populärkultur är mycket viktigt. Han säger att:

För mig är det ett sätt som hjälper barn till att utvecklas på ett snabbare sätt och på så sätt komma mer förberedd till sin första skoldag.

Peter

Fast Peter uttrycker sig att det är viktigt har ingen pedagog tagit fasta på hans åsikt. SOU 2003:46 hävdar att man kan utveckla verksamheten genom att ta hjälp nya perspektiv från föräldrarna. Almquist (1991:130) menar att barn utsätts för två olika miljöer i förskolan. Förskolan har sällan populärkulturella leksaker och Carina menar att:

Men vi använder inga populärkulturella leksaker. Det får stanna hemma. För det ska vara hemma. Här ska det vara andra grejer. Nalle Puh är en annan sak. En söt, liten filur. Barnen kan relatera till det. Inga leksaker hemifrån, de kan gå sönder och då blir barnet ledsen. Men man kan ta med vanliga jordnära djur. Det kan inte gå sönder och man kan kramas och mysa och ha det trevligt. Men det andra behöver vi inte ha här!

Carina

Solveig menar att på avdelningen leker inte barnen populärkulturella lekar.

Inte här inne. Vi har ganska små barn. Hade jag haft en äldre pojk så kanske. (Frågade om det finns skillnad på pojkars och flickors lek). Det finns nog en skillnad. Pojkar leker annorlunda. De slukar det mesta.

Solveig

Carina har inte heller sett att barnen leker populärkulturella lekar i någon större mån.

På våra äldsta barn, där kan man ju se, när man till exempel har läst någonting då leker dom det. Till exempel med Barbapapa, då lekte dom Barbapapa. På tvären, längden och bredden. Bara Barbapapa! De drar med sig varandra. De yngre leker för lekens skull. ”Nu hör vi bilarna!” De får höra sagan, återberätta sagan. Efter ett par gånger leker dom sagan. Ju äldre barnen blir desto mer leker de sånna lekar.

Carina

7.4 Sammanfattning av resultatredovisning

Materialet i undersökningen visar att barn leker populärkulturella lekar. Även de yngsta barnen visar stort intresse för populärkultur men uttrycker det med enstaka ord och gester. De äldre barnen leker ofta lekar med inslag från populärkultur. De för även dialog med pedagoger och andra barn om populärkultur. Dessa dialoger är det inget som pedagogerna uppmärksammar. I vissa fall uppmärksammar pedagogerna barnens populärkulturella lekar men allt för ofta är det inget som de stödjer genom att gynna leken med mer stoff.

Pedagogerna på förskolan anser att förskolan bör distansera sig från hemmet och dess kultur. De är kritiska till att föräldrarna ska få påverka verksamheten. Kommunikationen mellan hem och förskola är enligt mig mycket bristfällig.

Föräldrarna tror att deras barn är påverkade av populärkultur men inte i så hög grad, de tror att barnen är för små för det. Jag har märkt att det inte är någon skillnad på ålder angående intresse för populärkultur. Stora som små barn pratar och leker med populärkulturella inslag.

Pedagogerna och föräldrarna pratar om begreppet genus. Detta är något som jag lagt märke till i leken men måste göra en medveten avgränsning i min uppsats. Att flickorna och pojkar leker könsstereotypa lekar är något som jag sett men inte kommer att reflektera över eller försöka analysera här eftersom det inte är mitt fokus i studien.

Pedagogerna anser inte att populärkultur är användbart i förskolan. De anser att det inte har sin plats i förskolan, då förskolan skall ha ett annat material. Sådana leksaker och vissa populärkulturella böcker ska stanna i hemmet.

8. Diskussion

Syftet med min studie var att se hur populärkultur gestaltar sig i leken men även hur vuxna förhåller sig till populärkultur. I denna studie har jag även lagt vikt vid att se hur pedagoger samarbetar med hemmet eftersom stora delar av barnens erfarenheter kommer därifrån. I detta kapitel kommer jag försöka svara på min frågeställning. För att underlätta för dig som läsare kommer jag använda mina frågeställningar som rubriker för att på så vis kunna svara på frågorna på bästa sätt.

8.1 På vilket sätt är förskolebarn påverkade av populärkultur?

Populärkultur är ett mycket vitt begrepp och Lindgren (2005:46) har olika kategoriseringar men ingen av de behöver entydigt passa in för att förklara begreppet populärkultur. Utgångspunkten i denna diskussion är att populärkultur ger barnen vad de vill ha. Barnen tar till sig det som är lättillgängligt. Jag märkte att barnen var mycket påverkade av film och tv. De förde ofta en dialog om Disney. När pojkarna lekte med bilar benämnde de bilarna som Bågar'n och Blixten. Båda är karaktärer från en disneyfilm. Stina och Emma lekte att de var Disneyprinsessor och Felicia ville gärna läsa om Disneys Törnrosa. Emilson (2003:43) hänvisar till Merlau-Ponty som menar att vi erfar med kroppen. Barnet förstår sin omvärld genom att gestalta sina erfarenheter. Populärkultur är en del av barnets erfarenheter och gestaltar det i sin lek. Detta betyder att förskolan behöver skapa miljöer där barnet kan uttrycka sina erfarenheter. I leken kommer barnets erfarenheter till utlopp. I studien har jag sett att barnens erfarenhetsvärld består av populärkultur. Många lekar har ett populärkulturellt innehåll. Detta är något som Rönnberg (2005:161) uppmärksammar. Hon betonar att barnen erfar figurerna från film och tv genom sina kroppar. Rönnberg (1997:256) menar att barnen bearbetar sina erfarenheter i leken med sina kroppar. Genom att leva ut sina karaktärer från populärkulturen skapar barnen nya erfarenheter med hjälp av de gamla. Detta är något som Persson (2000:49-50) hävdar då han påpekar att genom gamla erfarenheter kan man skapa sig nya kunskaper.

Populärkultur utgör en del av barnets livsvärld. Livsvärlden är den värld som vi lever i (Bengtsson, 1989:18-29) eller som Husserl skulle benämna det som vara-i-världen (Stensmo, 2002:107). Tv och film påverkar barnen mycket och inte minst i deras lek. Stensmo (2002:107) menar att livsvärlden består av barnets erfarenheter. Populärkultur är en del av barnets livsvärld. I denna studie såg jag att barn är i mycket höggrad påverkade av populärkultur. Med hjälp av ett sociokulturellt perspektiv analyserade jag dessa situationer. När två pojkar lekte en lek influerade av Cars eller när Stina berättade om färgerna för Kajsa, skedde det i en social kontext. Mauritzson & Säljö (2003:159-160) framhäver språket som verktyg och hur viktigt språket är i samspelet med människor. Tillsammans för barnen en dialog och de byter erfarenheter med varandra. I leken kunde jag se att barnen använde språket som verktyg när de pratade om populärkultur. Barnen hade samma förståelsegrund och vad jag kunde se samtala utan problem om karaktärerna.

Rönberg (2008:13-14) menar att barnen ofta känner igen populärkulturella karaktärer och även små barn visar ett starkt intresse. Under observationerna var det mycket intressant att se att även små barn var influerade av populärkultur i så hög grad. My är 1 år och 8 månader och hon kan benämna mediekarakteren vid namn och vill gärna föra en dialog om dem. Observationerna visar att även större barn samtalar om karaktärerna. Detta visar att barn i mycket hög utsträckning är påverkade av populärkultur. Rönberg (2005:161) menar även att barnen kan genom den levda kroppen från Merlau-Pontys teori relatera till karaktärerna från TV-programmen. När barnen lekte benämnde de sig ofta som en av karaktärerna. Detta kan tyda på att barnen kände igen sig i karaktärerna och återspeglade dem genom kroppen.

Carlgren (1999) menar att lärandet i vardagen är av autentisk karaktär. Detta kan Säljö (2003:86) understryka som menar att i vardagen lär sig barnet av sina erfarenheter. Förskolan till skillnad från skolan ses ofta som en informell miljö där lärandet sker i vardagen. I leken utspelas barnets gamla erfarenheter och Persson (2000:49-50) menar att dessa erfarenheter ska man ta på allvar. Jag har sett att populärkultur tillhör barnets erfarenheter oavsett ålder och detta betyder att man bör ta tillvara på dessa erfarenheter. Leken med de populärkulturella inslagen är alltså mycket betydelsefull då mycket av lärandet sker där. Som pedagog kan man enligt mitt förmenande inte bortse från detta.

Miljöerna på den aktuella avdelningen består mycket lite eller så gott som inte alls av populärkulturella inslag eller leksaker. Detta är något som pedagogerna berättar är ett medvetet val. De anser att populärkulturella leksaker inte har sin plats i förskolan. Pedagogerna har en mycket negativ syn på populärkulturella leksaker. Almquist (1991:129-130) menar att detta beror på att pedagoger får en knapphändig information om populärkulturellt lekmateriäl. I observationerna märkte jag att barnen lekte populärkulturella lekar ändå. De namngav sig själva eller andra ting som mediekarakterer. När barnen läste populärkulturella böcker samtalade de i stor utsträckning om karaktärerna i boken. Som pedagog kan detta bli en väg in till ett lustfyllt läsande.

Genom att studera populärkultur i barns lek har jag kommit fram till att det är mycket viktigt att som pedagog vara uppmärksam på barnens erfarenheter. I studien har jag sett att barn många gånger använder sig av populärkultur. Barnet möts av populärkultur i flera olika miljöer. Föräldrarna menar att barnen möter det bland annat genom film, tv, kompisar, musik, kläder, datorn, vuxna osv. Populärkulturen utgör en del av barnets livsvärld och detta bör man ta tillvara på. Genom sina gamla erfarenheter kan barnet skapa nya och som pedagog ska man skapa möjligheter till detta. Populärkultur tillhör barnens erfarenhetsvärld och är därför ett ypperligt tillfälle att med hjälp av barnet självt skapa nya kunskaper.

8.2 Hur bemöter vuxna barnens initiativ till populärkultur?

Att ta sin utgångspunkt i barnens perspektiv är enligt forskningen mycket viktigt i förskolan. Emilson (2003:43-45) skriver att i en teori om livsvärlden blir barnets perspektiv viktigt. När man tar sin grund i barnets livsvärld får man ta del av barnets erfarenheter. Men pedagogerna i den undersökningen jag gjorde gick sällan djupare in i barnens livsvärld. De skiljde på

förskola och hem och ansåg att de är två olika miljöer. Bland annat hävdade de att de har inga kommersiella leksaker på förskolan. För att på förskolan ska man ha ett mer pedagogiskt material. Detta är något som Almqvist (1991:130) också har sett och kommenterar i sin forskning. Förskolor har en annan typ av material och det är väldigt likt igenom hela landet. Hon menar också att leksaker är mycket viktigt i barnens lek. I undersökningen märkte jag att pedagogerna hade en stark misstro till populärkultur. Det var inte bara leksakerna som var avskydda. Även vissa sorter av populärkulturella böcker hade inte sin plats i förskolan. En av pedagogerna gav serietidningar som exempel. Förskolan ska enligt forskningen ta sin grund i barnens intressen och erfarenheter men ändå finns det en misstro till populärkultur. Persson (2000:23-26) använder begreppet ”finkultur” mot populärkultur. Han menar att populärkultur ofta ses som en syndabok. Pedagogerna ser populärkulturen som något mindre fint. Även fast det är barnets intressen man ska utgå ifrån är det pedagogerna som avgör vad som är bra. Barn behöver möta tal- och skriftspråket i en lustfylld miljö där deras intressen är en utgångspunkt. Det framkommer tydligt att det är pedagogerna som sett till att inte populärkulturella inslag förekommer i verksamheten.

Intervjuerna visar som ovan nämnt att kommersiella leksaker inte har sin plats i förskolan. Almqvist (1991:130) refererar till en studie att vårdnadshavare sällan blir tillfrågade om sin åsikt vid inköp av lekmaterial. Föräldrarna har ett helt annat perspektiv på vad deras barn har för intressen och som pedagog har man stora möjligheter genom att ta hjälp av vårdnadshavarna. Föräldrarna i undersökningen anser att populärkultur är viktigt fast de kan även se nackdelar. En förälder tar upp problematiken med genus och den andra nämner att man inte vill att de ska gå till en överdrift till att man bara sitter inne utan även går ut och leker. Studien visar även att de inte tror att små barn är så påverkade av populärkultur.

Säljö (2005:225&20) menar att genom kulturella redskap utvecklar människan kunskaper. Han framhäver även att man ska lärandet i vardagssituationer. Populärkulturen är en del av barnens vardag, och enligt Säljö kan barnen lära sig även i dessa sammanhang. Genom ett socialt samspel tillger sig barnen kunskaper och enligt min åsikt ska man ta tillvara på dessa tillfällen. I detta sociala samspel är språket väldigt viktigt. Säljö (2005:227) framhäver att språket är ett redskap för att ordna sin omvärld. Som blivande pedagog behöver skapa möjligheter för dialog. Både uppmärksamma barnens dialoger men även att vuxna pratar med barnen om populärkultur. Att uppmärksamma dialogen om vardagserfarenheterna är viktigt, men även att man ser kunskaperna man kan tillgå sig i vardagen måste uppmärksammas. Carlgren (1999) menar att i vardagen är lärandet mer autentiskt. Barn lär sig mycket av erfarenheterna från vardagen och detta behöver man uppmärksamma.

I undersökningen sökte jag svar på hur vuxna bemöter barnens initiativ till populärkultur och jag har sett att man i mycket högre grad kan använda sig av populärkultur i förskolan. Persson (2000:49-50) pekar på två distinkta skillnader när det gäller att använda populärkultur i verksamheten. Den ena bygger på att man använder populärkultur som en ”inlärningsmorot” och den andra varianten av erfarenhetspedagogiken bygger på att man ser begreppet som mycket mer komplext. Man respekterar det men samtidigt ifrågasätter man begreppet och diskuterar innebörden med barnet. I förskolan har jag inte sett att man respekterar barnens

intressen. Man gör skillnad på hem och förskola fast Utbildningsdepartementets läroplan för förskolan, Lpfö-98, hävdar att verksamheten ska bygga på barnens intressen. Föräldrarna hade sina egna och delvis andra tankar om populärkultur men detta var inget som pedagogerna använde sig av eller tog hänsyn till. En av pedagogerna gjorde en distinkt skillnad på pedagogernas syfte och föräldrarnas syfte. Hon menade att ”Vår vilja är lagen som gäller”. Jag är starkt kritiskt till detta förhållningssätt. Jag är av den uppfattning att vårdnadshavarnas perspektiv är viktig. De är en del av förskolan och de kan hjälpa pedagogerna med att visa på barnens erfarenheter.

8.3 Fortsatt forskning

I min studie har alla deltagarna kommit från bara en avdelning. Det hade varit intressant att se hur populärkultur används på förskolor i andra platser i landet med fler avdelningar. Att göra en liknande studie men på en annan ort hade kanske gett ett annat resultat. I den här studien kunde inte en av pedagogerna, som var under 30 år, medverka. Om man hade gjort studien med yngre personal hade man kanske mött en helt annan syn på populärkultur. Det hade varit intressant att göra studien med yngre pedagoger och se hur de arbetar och vad de har för åsikt om populärkulturens roll i förskolan.

Genom denna undersökning hoppas jag att man förstår vikten av att samarbeta mellan hemmet och förskolan. För en blivande pedagog behöver man inse att barnet har med sig erfarenheter hemifrån och detta kan man ta tillvara på i förskolan.

8. Referenser

- Almqvist, Birgitta. (1991) *Barn och leksaker*. Lund: Studentlitteratur.
- Backman, Jarl. (2008) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bengtsson, Jan. (2005) *Med livsvärlden som grund*. Lund: Studentlitteratur.
- Carlgrén, Ingrid (Red.). (1999) *Miljöer för lärande*. Uppsala: Studentlitteratur.
- Dysthe, Olga. (2001) *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekelund, Gabriella. (2007) *Om barn och böcker*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio.
- Emilson, Anette. (2003). Sätta barnet i centrum. I Johansson, E. & Pramling Samuelsson, I. (Red.), *Förskolan - barns första skola!* Lund: Studentlitteratur.
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena. (2007) *Metodpraktikan*. Stockholm: Nordstedts Juridik.
- Ejlertsson, Göran. (1996) *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, Simon. (2005) *Populärkultur – teorier, metoder och analyser*. Malmö: Liber.
- Mauritzson, Ulla, & Säljö, Roger. (2003). Ja vill va Simba å du ä Nala: Barns kommunikation och koordination av perspektiv i lek. I Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (Red.), *Förskolan barns första skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Myndigheten för skolutveckling. (2007) *Att läsa och skriva – forskning och erfarenhet*. Liber: Stockholm.
- Persson, Magnus. (2000) *Populärkulturen och skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Rönnerberg, Margareta. (1997) *TV är bra för barn*. Stockholm: Ekerlid.
- Rönnerberg, Margareta. (2008) *Blöjbarnsteve*. Uppsala: Filmförlaget.
- Schütz, Alfred. (2002) *Den sociala världens fenomenologi*. Göteborg: Daidalos.
- Skolverket. (2005) *Allmänna råd och kommentarer Kvalitet i förskolan*. Stockholm: Fritzes.

SOU 2003:46 *Var – dags – inflytande i förskola, skola och vuxenutbildning*. Stockholm: Allmänna förlaget.

Stensmo, Christer (2002) *Vetenskapsteori och metod för lärare - en introduktion*. Uppsala: Kunskapsförlaget.

Säljö, Roger. (2000) *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Säljö, Roger. (2003) Föreställningar om lärande och tidsandan. I Staffan Selander (Ed.), *Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Säljö, Roger. (2005) *Lärande & kulturella redskap*. Norstedst: Stockholm.

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. Stockholm: Fritzes.

Öhlander, Magnus. (1999) Deltagande observation. I Kaijser, Lars. och Öhlander, Magnus. *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för pedagogik och didaktik

BLANKETT
2010-04-12

FÖRÄLDRAMEDGIVANDE

Hej!

Mitt namn är Emelie Olofsson och jag är lärarstudent från Göteborgs Universitet. Jag ska nu skriva mitt examensarbete om populärkultur i förskolan. Under denna studie ska jag intervjua pedagoger om populärkultur och studera hur barn berör populärkultur i leken.

Undersökningen är i form av observationer. Jag är intresserad av att se hur populärkultur berörs i leken och det är inte det enskilda barnets handlingar som kommer analyseras. Observationerna är hämtade från leken och alla uppgifter kommer vara anonymiserade. Det insamlade materialet kommer efter avslutad studie att raderas.

Vid eventuella frågor, kontakta mig på nedanstående telefonnummer eller mailadress.

- Ja, jag/vi tillåter att mitt/vårt barn**
- Nej, jag/vi tillåter inte att mitt/vårt barn**

.....
(Barnets namn)

blir observerat för detta examensarbete

.....
Datum

.....
Målsmans underskrift

Blanketten lämnas till ansvarig pedagog på ditt barns förskola

Med vänliga hälsningar

Emelie Olofsson
*****_*****@gmail.com
073 - *** ** **

Handledare:
Ninni Trossholmen
Institutionen för kulturvetenskaper
Ninni.trossholmen@*****.se

Bilaga 2

Intervjuguide pedagoger

Bakgrund:

- Ålder, kön
- Utbildning
- Antal år i yrket

- Finns det ett tillfredsställande samarbete mellan hem och förskola?

Om ja, hur?

Om nej, varför?

- Berätta hur du tycker att samarbetet mellan hem och förskola bör se ut?

- Vad tänker du på när du hör ordet populärkultur?

- Hur ser du på populärkultur i förhållande till barns lärande? Fördelar, nackdelar.

- Hur ser du på att ha populärkulturella barnböcker i förskolan?

- Beskriv hur du märker av populärkultur i barns lek. Kan du ge några exempel? Skillnader i pojkars och flickors lek.

- Har du använt populärkultur i förskolan?

Om ja, följdfrågor om lekmaterial, samlingar, samtal m.m.

Om nej, varför inte? Varför har barnen inte tillgång till sådant material? Varför samtalar ni inte om populärkultur?

Avslut:

- Vill du tillägga något?

Bilaga 3

Intervjuguide pedagoger

Bakgrund:

- Ålder
- Kön
- Sysselsättning
- Bostadsområde

Kontakt med förskolan:

- Finns det någon sådan?
- Hur bör den vara?
- Hur fungerar den?

Populärkultur:

- Vad kallar du populärkultur?
  - Vad anser du vara populärkultur för barn?
  - Är ditt barn intresserad av sådant som kan kallas populärkultur?
  - Vad tycker du om populärkultur för barn?
  - Hur tror du barn kommer i kontakt med populärkultur?
  - Leker ditt barn lekar som är influerade av populärkultur?
- Om ja, vilka då?

Pedagogernas inställning till populärkultur:

- Ser du om populärkultur används inom förskolan?
- Om ja, på vilket sätt?
- Om nej, vad används istället?
- Hur tror du man ser på populärkultur inom förskola/skola?
  - Fördelar/nackdelar med populärkultur?

Avslut:

- Något du vill tillägga